

Αυτόγραφον τῆς Σάρας Μπερνάρ.

ΑΙ ΔΥΟ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΔΕΣ

Εἰς τὸ Παρίσι ἐκήδεύθη ἡ μεγαλειτέρα Γαλλίς γήθοποιός, ἡ Σάρα Μπερνάρ.

Εἰς τὰς Ἀθήνας ἔπαιξεν ἡ μεγαλειτέρα Ἑλληνὶς τραγῳδός, ἡ Εὐαγγελία Παρασκευοπούλου.

Τηρουμένων τῶν ἀποστάσεων, καλλιτεχνικῶν καὶ ἔθνολογικῶν, τὰ δύο αὐτὰ ὄνόματα συμπίπτουν διὰ πολλοστὴν φοράν.

Εἰς τὸ Παρίσι ἐν δημιοπρασίᾳ πωλοῦνται τὰ πράγματα τῆς Μπερνάρ διὰ νὰ πληρωθοῦν τὰ χρέη της.

Ἐν Ἀθήναις ἐμφανίζεται ἐπὶ σκηνῆς ἡ Παρασκευοπούλου, ἡ ἀποκληθείσα «Ἐλληνὶς Σάρα Μπερνάρ», διὰ νὰ ἐκδώῃ τὴν βιογραφίαν τῆς καὶ προσπορισθῇ τὰ πρὸς τὸ ξήν.

Καὶ αἱ δύο εἰδον ἡμέρας δόξης, ἀλλ’ ὅταν ἀπειρθησαν τῆς σκηνῆς, ἤσαν πτωχαῖ.

Εἶνε γνωστὸν τὸ χαρακτηριστικόν ἀνέκδοτον ἀναφερόμενον εἰς τὴν ἐποχήν, καθ’ ἥν ἡ Σάρα Μπερνάρ εἶχεν ἐπισκεφθῆ τὰς Ἀθήνας. Κάποιος θεατρικὸς φίλος τῆς κ. Παρασκευοπούλου — ἡ δύοια ἔπαιξε τότε εἰς τὰς Πάτρας — τῆς ἔγραψε, συνιστῶν ὅπως ἔλθῃ εἰς Ἀθήνας καὶ ἵδη τὴν Σάρκαν παριστάνουσαν.

Καὶ ἡ Παρασκευοπούλου ἀπίγνητησεν:

«Ἄς ἔλθῃ αὐτὴ ἔδω.»

‘Αλλ’ ὑπάρχει καὶ ἄλλο ἀνέκδοτον, πρώτην φοράν ἥδη δημοσιεύμενον.

Εἰς τὸ ἀναγνωστήριον τῆς Βιβλιοθήκης τῆς Βουλῆς φυλλομετροῦσα κάποιο βιβλίον ὅταν μὲ πλησιάζει καὶ μὲ σκουντά μία γλικιωμένη κυρία. Ἡτο ξεσκούφωτη, φοροῦσε πρεσβυτικὰ γυαλῖα καὶ εἶχεν ἐμπρός της ἔνα παλαιὸν τόμον τῆς «Ἀκροπόλεως». Ἡτο ἡ Εὐαγγελία Παρασκευοπούλου.

— Πῶς ἔδω; τὴν ἡρώτησε.

— Εξεφυλλίζω φύλλα παλαιῶν ἐφημερίδων. Θέλω νὰ ἴδω τὶς ἔγραφαν τῷ κατερῷ ἐκείνῳ γιὰ μένα, γιατὶ θά ἐκδώσω τὴν βιογραφία μου.

— Ακριβῶς πρὶν ἔλθω ἔδω, εἰδα τὴν Illustration μὲ εἰκόνας τῆς ἀποθεωτικῆς κηδείας τῆς Σάρας Μπερνάρ καὶ σὲ θυμήθηκα.

— Βέδαια εἶκετ ἐκτιμοῦν μία καλλιτέχνιδα, ἐνῷ ἔδω οὕτε ξέρουν ἂν ζῶ ἀκόμα.

Καὶ μοῦ διηγήθη μὲ τὴν χαρακτηριστικὴν ἀφέλειαν ποῦ τὴν διακρίνει, τὸ ἔξις ἐπεισόδιον.

— “Οταν ἦλθεν ἡ Σάρα Μπερνάρ στὰς Ἀθήνας, ἔγινε πολὺς λόγος γιὰ τὴν κόκκινη ρόμπα ποῦ φοροῦσε στὸ ξενοδοχεῖο τῆς Μ. Βρεττανίας, γιὰ τὸ σκυλάκι της ποῦ εἶχε μαζή της ὅταν ἐπῆγε νὰ ἐπισκεφθῇ τὸν τάφο του Δαμαλᾶ· γιὰ κάθε τὶς ἔγραψαν οἱ ρέπορτερ. Διωργάνωσαν μάλιστα μίαν ἐκδρομὴν οἱ θαυμασταὶ της, εἰς Ἐλευσίνα, διὰ νὰ ἴδῃ τὸν τόπον τῶν ιερῶν μυστηρίων. Μετὰ τὸ γεῦμα τὸ παρατεθὲν πρὸς τιμήν της καὶ κατὰ τὸ δόποιον ἔρρευσε ρητινίτης ἀφθονος, ἡ συντροφία μετέδην εἰς τὰς ἀρχαιότητας, διετὸς ὁ γνωστὸς λόγιος κ. Δ. Βηρυττίδην ὅπισθεν, τὴν εἶδε νὰ σκύδῃ καὶ νὰ γονατίζῃ ἐνώπιον ἑνὸς ἀγάλματος. Συγκεκιγημένος ἀπὸ τὴν ἐκδήλωσιν αὐτὴν τοῦ θαυμασμοῦ τῆς ἐνδόξου καλλιτέχνιδος, ἐπλησίασεν. Ἡ Σάρα εἶχε γονατίσῃ διὰ νὰ... δέσῃ τὴν καλτσοδέτα της.

Ἐκείνη ἀκριβῶς τὴν ὥρα ἔγώ, ἡ Σάρα Μπερνάρ τῆς Ἑλλάδος ὅπως μὲ ἔλεγαν, κλεισμένη σὲ μία καμαροῦλα του ξενοδοχείου ἔπλενα σὲ μία λεκάνη τῆς κάλτσες μου, διέδει δὲν μοῦ ἐπερίσσευν χρήματα διὰ νὰ τὰ δώσω στὴν πλύστρα... Διὰ τὰς ἔνοιας, θαυμασμός: διὰ τὴν Ἑλληνίδα γήθοποιὸν ἐπρεπε νὰ εὑρεθῇ ἔνας ξένος ἀρχαιολόγος, ὁ Λόντιγκ, διετοῖς πρὶν πεθάνηκε πρατοῦσε ἔνα ἀγάλματον λέγων «Νὰ ἡ Εὐαγγελία σας...».

Ἐσιώπησεν ἡ Ἑλληνὶς καλλιτέχνις μὲ ὑγρὰ τὰ ἐκφραστικὰ μάτια. Ἐσιώπησα κ’ ἔγώ.

Σὲ λίγο ἐδιαβάζαμε, ἔγώ τὸ βιβλίο μου καὶ αὐτῇ μία κριτικὴ διὰ τὸ παλαιότερο της τοῦ 1892.

▲. K.